

Mongum er tað eydnast at flýggja úr landinum — har finillum fleiri socialdemokratir — og tað eru minni enn so allir av teimum sum hava tað so gott, sum hin mest kendi av øllum teim, ið flýggjaðir eru úr Ruslandi: kommunistforarin Trotzki.

Teir politisku flýgtningarnir á okkara døgum eru ein ógvuliga stórir hópur av fólki. Og henda fólkhópur hava kommunistar, fascistar og nazistar í felagskapi skapt, og teir 3 flokkarnir hava soleiðis einki at lata hvønn annan hoyra. Tað eru teir, ið hava varpað hesi menniskju hvør út úr sínum landi, so tað verður hvørki Sovjet-Rusland, Italia ella Týskland sum koma til at loysa emigrant-spurningin; men sjálvandi má tað bliva hini londini, har menniskjarætturin enn ikki er dripin, sum koma at loysa henda spurning.

Donsk blóð siga talu Ths. Pedersens einans at hava verið »Krokodillutár».

Camour.

Trolaratos.

15 Hestmenn hava sent okkum fylgjandi:

Mótmæli.

Harra blaðstjóri! Gerið so væl at taka eftirfylgjandi mótmæli í tygara heiðraða blað.

Í »Føroya Social-Demokrat» Nr. 5 fyrri 1. Februar í ár stendur ein grein, ið ber yvirskriftina »Dagblaðið». Henda grein endar við hesum orðum: »Hestmenn vita ikki um nakrar trolarar innanfyri sjómarkið og teir undrast stórliga á, hvat teir munda gera har — fiskur er ikki skaptur har. — Helst mundu teir fiska goggar til valaga fyrri vinnuflokkinn. Og um teir vóru har, hví segði »Dagblaðið» ikki verjuskipinum frá — tað er teirra skylda og tað eiga teir at vita.»

Vit undurritaðu avkanna okkum at eiga nakran lut í hesari frágreiðing til »Føroya Social-Demokrat» og vóna vit, at tá nakar hereftir sendur líknandi tíðindir hiðani frá til blaðini, at hann setur sitt eigna navn undur, so ikki øll bygdin kemur at liggja undur tí.

Hestur, hin 7. Februar 1936.

Hans Edv. Thomsen.

Arni Nybo. Poul Nybo.

Mikkel Petersen.

Halgrim Johannesen.

Olaf Johannesen.

Hans Poulsen. Johs. Danielsen.

Hans Frederik Lenvig.

O. Z. Zachariassen. Emil Lyngvej.

Johannes M. Joensen.

Hans D. Poulsen.

Sjáður Zachariassen.

Daniel E. Nybo.

Við tað at omanfyri stándandi er ein »avskrift», og Hans Edv. Thomsen hevur skrivað hesa »avskrift», fer hann at standa

hinum monnum til svars fyri um hon er rætt.

Hví hetta logna mótmæli er framkomid er lætt at skilja: Ein av okkara partamonnum skuldi »klemmast». Men hann kundi róliga skriva undir; hann hevði ikki sent okkum hesi tíðindi. Tó úr Hesti eru tey komin, og her sum so ofta ræður hitt forna orðið: »Sit vini tínum nær, men sit ikki av hans lære». Leggið tygum tað í geyma hrr. H. E. Thomsen.

Hetta mótmæli sigur umvegis, at tað víð skrivaðu um trolararnar vestanfyri Koltur var rætt.

Forvitnisligt hevði tað verið at seð, hvussu »Dagblaðið» kann prógva sín pástand! Man tað fara at royna?

Nýggjur Grønlandsfiskiskapur. Føroyingar og Danir veida saman.

Í »Social-Demokraten» stendur henda grein:

Nyt Grønlands-Fremstød.

Et nyt Selskab er startet til Udnyttelse af Fiskerimulighederne ved Grønland.

Grønlands Styrelse stiller sig „ikke uvenligt“.

Ei nyt Forsøg vil nu blive gjort paa at faa noget ud af Fiskeriet ved Grønland til Fordel for danske Interesser, og naar de Mænd, som i Gaar havde samlet Pressen for at indvie Offentligheden i den nye Plan, tror at ville faa mere Held med sig, end tidligere Forsøg har haft, grunder de det dels paa, at de har sikret sig bedre Frysemetoder og dels paa, at Fiskeriet nu kan drives med Station i de to grønlandske Havne, der for nylig blev aabnet, Færingehavn og Tovkussaq.

De optimistiske Mænd er Kommandør Godfred Hansen, Direktør Albert Jensen, Købmand Magnus Dahl, Færoerne, Direktør S. Mansted, Lrs. E. Gangsted, Kaptajn S. P. Sørensen, Esbjerg, og hans Broder, Bjergningsentreprenør Klaus Sørensen, fhv. Konsul Henning Plaun og Lrs. Steen G. Krenckel. Selskabet skal hedde »Nordlyset» og have Hjemsted i København. Det er dog Meningen overvejende at drive Fiskeriet med færøske Fiskere og med en Del danske Vestkystfiskere i Baadene. Den 720 Tons Motor-skonnert »Arctic», der er forsynet med et meget moderne Hurtigfryseri fra »Atlas», skal være Moderskib for seks Kuttere.

Fisken skal sælges i England.

Selskabet vil særlig lægge sig efter Fangst af Torsk og Helleflynder. Helleflynderen vil man i frosset Tilstand søge at sælge paa det engelske Marked. Iøvrigt vil man søge at soltørre Klipfisken paa Grønland, hvorved man mener at faa et særlig god Vare frem. Endvidere vil man fange Havkatt, hvis Skind efter en ny Garvningsmetode skal

SAFT

Hvert hushold i Føroyum brúkar nakað av saft til ymiskar greytar og budingar og at blanda uppi vatn til at drekka. Hví keypa dyra, innfórda saft, tá ið tit kunna fáa billiga og góða feroyska. Saftin verður seld hjá keypmönnum víða hvar í Føroyum fyri kr. 1,10 litirin og í Havn fyri 1 kr. litirin i

SMÆRUNI

Minnst til at taka ílat við, tá tit keypa.

kunne anvendes til Dametasker, Damesko, Polstring af Mobler m. m., og Hager, hvis Skind man ogsaa mener at kunne anvende, naar først Transportmidlerne bliver bedre.

Driften organiseres og planlægges af Direktør Albert Jensen og Klaus Sørensen, af hvilke den sidstnævnte har særligt Kendskab til Fiskeriforhold paa fremmede Fangstpladser.

Det økonomiske.

Man regner med en Fangst af 200 Tons Helleflynder og 500 Tons Torsk, som skulde kunne indbringe en Indtægt paa 295.000 Kr. Skibet »Arctic» vil med Forbedringer koste 135.000 Kr., og Driftsomkostningerne er med Leje af Kutter osv. anslaaet til 380.000 Kr. 100.000 Kr. skal blive staaende i Skibet, Udrustningen af Ekspeditionen m. v. er anslaaet til 200.000 Kr.

Af Udgifterne agter man at fremskaffe som Laan eller som Forskud paa Fangsten 100.000 Kr. og søge 100.000 tegnet som Aktier. Heraf har dog Stifterne i Føvejen skaffet de 25.000 Kr.

Det er Meningen at begynde Fiskeriet til Maj, og man haaber paa eventuelt senere at kunne faa aabnet en Havn længere mod Nord. Planerne har været forelagt Grønlands Styrelse, der efter hvad Stifterne hævder, »ikke stiller sig uvenligt».

Lýsing.

Av tí at hesir skiparar:

Jens Mohr Augustinussen, Vági og Joen Pauli Haraldsen, Sorvági

eru ikki limir í Skiparafelagnum og altsó sigla óorganiseraðir, gera vit kunnugt, at eingir limir í Fiskimannafelagnum ella Skipara- og Navigatørfelagnum mugu mynstra við teimum.

Føroya Fiskimannafelag.

Súðuroyar Fiskimannafelag.

Føroya skipara- og navigatørfelag

Erstatning

Fiskeren og Sømanden for Tab af Ejendele i Tilfælde af Skibbrud og Forlis.

Ved Sømandsloven af 1. Maj 1923 forpligtes Rederierne til at yde Sømanden en Erstatning op til 400 Kr. for Tab af Ejendele ved Forlis eller Skibbrud. I Ministeriets Bekendtgørelse af 30. November 1923 fastsættes de nærmere Enkeltheder ved Lovens Benyttelse og § 2 bestemmer at 400 Kroner skal udredes med mindre det godgøres af Ejendelenes Anskaffelsesværdi paa Tidspunktet for Erstatningens Udbetaling er mindre.

Naar saaledes en færøsk Kutterfisker, der efter Loven er Sømmand, ved Forlis eller Skibbrud opgiver at have mistet Ejendele til en Værdi af mindst 400 Kr., skal han have denne Sum udbetalt, medmindre Rederiet kan bevise at hans tabte Ejendele har en mindre Anskaffelsesværdi den Dag Erstatningen falder til Udbetaling.

Skønt Lovens og Bekendtgørelsens Ord er tydelige, har det vist sig at de færøske Rederier eller deres gensidige Forsikringsforening gentagne Gange har været modvillige naar de Jovhjemlede 400 Kr. forlangtes udbetalt. De har bl. a. gjort gældende, at Fiskernes Opgivelser har været for høje, idet de lakserede deres brugte Ejendele som nye. At Ejendelenes Brugsværdi var den samme, saalænge de var tjenlige til Brug og at de ved Tab maatte erstattes af nye, synes Rederne at have set borti fra. Det er ogsaa lykkes dem flere Gange at formaa Fiskere til at give Saldokvittering for mindre Beløb end 400 Kr., skønt Opgivelsen lod paa mere.

Da der ved et bestemt Forlis 1933 var flere Fiskere, der havde modtaget et mindre Beløb end 400 Kr. uden at have givet Saldokvittering, og deres Opgivelser laa over de 400 henvendte de sig til Føroya Fiskimannafelag. Rederiet og den gensidige Forsikringsforening nægtede imidlertid at betale mere. Foreningen lod saa foretage Sagsanlæg imod Rederiet for ved Dom at faa statureret et Eksempel.

Som Sagsøger stod en af Fiskerne. Fiskeren vandt Sagen og fik tilkendt de resterende 75 Kr. foruden 45 Kr. i Sagsomkostninger.

I Dommens Præmisser læses bl. a. følgende:

»Indstævnte har påstaaet sig frifundet.

Sagsøgeren har forklaret, at Genstandene gennemgaaende var et Aar gamle, og at de Priser, han har benyttet ved Udrægningen af Værdien, er de Priser som Genstandene kostede som nye.

Indstævnte har til Støtte for sin Påstand gjort gældende, at Værdien af Genstandene

som brugte i ca. 1 Aar er meget mindre end Værdien af Genstandene som nye, at Sagsøgeren kun har Krav paa at faa Genstandene erstattet efter deres Værdi som brugte, og at denne Værdi ikke ligger over 325 Kroner.

I Henhold til Sømandslovens § 11 jfr. Bekendtgørelse Nr. 451 af 30. November 1923 § 2 tilkommer der Sagsøgeren 400 Kr., medmindre »det godgøres at Ejendelenes Anskaffelsesværdi paa Tidspunktet for Erstatningens Udbetaling er mindre». Ved Bestemmelsen af Anskaffelsesværdien skønner man i alt Fald ikke at burde komme til et midlere Resultat end ved Beregning af Erstatninger efter § 37. 2. Stk. i Lov om Forsikringsaftaler Nr. 129 af 15. April 1930, hvorefter der ved Indbogenstande, personlige Brugsgenstande o. l. kun tages Hensyn til Værdiforringelser ved Alder og Brug, forsaavidt Genstandenes Nytteværdi for den sikrede derved er væsentlig nedsat. Indstævnte har nu ikke gjort gjort at Nytteværdien for Sagsøgeren af de af ham mistede Genstande ved Alder og Brug er nedsat under 400 Kr., og Sagsøgeren findes derfor at have Krav paa dette Beløb. Indstævnte bliver derfor at domme efter Sagsøgerens Påstand.

Sagens Omkostninger vil være at tillæge Sagsøgeren med 45 Kroner.»

Denne Dom faldt 7. Januar 1935, men selv efter dette Tidspunkt har vi haft stort Besvær med at faa Rederierne gensidige Forsikringsforening til at betale Fiskerne efter Opgivelserne op til 400 Kr. for mistede Genstande, ja, endog Fiskere fra samme Fartøj, som ovennævnte Dom angik.

Da Sømandsloven i 1924 forelaa for Lagtinget, indkom et Andragende fra Færoernes Rederiforening om at Erstatningssummen 400 Kroner maatte nedsættes for Færoernes Vedkommende. Lagtinget lod i den Anledning foretage en Undersøgelse over Værdien af Fiskernes nødvendige Udrustningsgenstande, og deraf fremgik at den laa betydeligt over 400 Kr. Da Priserne er en Del forandrede siden den Tid, vil det være af Interesse for nærværende Spørgsmaal at foretage en ny Undersøgelse. En saadan har vi nu ladet foretage, og vi tillader os at fremsætte Resultatet her til Overvejelse og velvillig Kritik.

Fortegnelse over Ejendele som en Fisker bør have med ombord i en Kutter, der driver Fiskeri ved Sydland og Vestgrønland.